

Ю. І. Клюс,*доктор економічних наук,
ORCID 0000-0002-1841-2578,
e-mail: klius@snu.edu.ua,***Р. В. Водяник,**
*аспірант,**Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля, м. Київ*

ЕКОНОМІЧНА РИЗИКОСТІЙКІСТЬ ЯК ОСНОВА МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми. Реалізація процесів розвитку, з одного боку, є визначником стратегічного успіху підприємства на ринку, а з іншого боку, призводить до зміни фінансового стану підприємства, пов'язана з можливими втратами фінансової стійкості, ліквідності та економічної спроможності в цілому, зумовлюючи необхідність розробки та впровадження в практику господарювання методичних підходів, вкладених у забезпечення стійкості. Підкреслимо, що найбільш катастрофічні ризики підприємств викликані помилками в управлінні розвитком, наводячи чинність, актуалізуючи систему взаємопов'язаних зовнішніх та внутрішніх факторів ризиків. Тому одними з головних показників системи управління інноваційним розвитком мають бути показники стійкості.

Ще раз зазначимо, що інноваційно-спрямовані зміни є результативними та стабільними протягом тривалого часу, виступаючи сутнісною основою динамічної стійкості. Сутність ризику полягає у відхиленні від очікуваного перебігу подій під дією різних факторів, змін та обурень зовнішнього та внутрішнього середовища. У разі наявності стійкості параметри, що характеризують підприємства, незважаючи на впливи, що порушують нормальний хід бізнес-процесів, знаходяться у певній зоні, що змінюється в часі. Вищий рівень розвитку – розвиток інноваційний – дозволяє розширити цю зону, досягти динамічної стійкості внаслідок високої ефективності інноваційних проєктів, можливості досягнення при їх реалізації стратегічних конкурентних переваг, незважаючи на те, що інноваційні проєкти пов'язані з підвищеним ризиком, що може призводити до зниження економічної стійкості та погіршення фінансового стану підприємства. Для забезпечення стійкості у процесі виробничої діяльності, простого та розширеного відтворення, достатньо здійснювати регулярні процедури прогнозування, обліку, аналізу, контролю та прийняття рішень щодо факторів ризику, які є переважно стандартними, штатними. Управління інноваційним розвитком, на наш погляд, має здійснюватися з урахуванням системи не-

стандартних факторів ризику, що генеруються кризовим середовищем та атрибутивно властивих інноваційній діяльності, в умовах відсутності статистичної однорідності факторів ризику, що виникають, і появи нелінійних ефектів взаємодії між ними. Таким чином, створення механізму забезпечення стійкості при реалізації інноваційних стратегій, на наш погляд, має бути засноване на використанні такої системної характеристики підприємства як ризикостійкість, яка:

залежить від особливих обурюючих впливів, обумовлених високим рівнем нестабільності середовища і специфікою циклічних інноваційних процесів;

у контексті управління підприємством або ситуацією характеризує здатність апарату управління адекватно реагувати на загрози факторів ризику з огляду на внутрішні вразливості, використовуючи зарезервовані ресурси з метою нормального ведення діяльності;

створює підприємству умови для цілеспрямованого функціонування та реалізації інноваційних проєктів за умов виникнення нештатних ситуацій.

Наукові аспекти інноваційних процесів розглянуто в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених. Серед них дослідники: Н. Краснокутська, В. Ільєнкова, В. Попова, Т. Скрипко, Р. Фатхутдінова, С. Кравченко, Ю. Вертакова, І. Афонін, Й. Шумпетер, Е. Дандон та ін. Питання ризиків під час реалізації інноваційних проєктів, передумови їх виникнення розглядаються в працях багатьох учених. Слід зазначити М. Денисенко, О. Волков, які виклали в своєму підручнику з інноваційної діяльності основні тенденції, особливості, стратегії та механізми інновацій [1]; М. Грачова, С. Ляпіна, які висвітлили у своєму підручнику знання, що формують необхідні навички, основні компетенції: від ідентифікації та аналізу ризиків до розробки рішень в організації управління для їх подолання, які необхідні для менеджерів та спеціалістів з управління інноваційною діяльністю [2].

Тому метою статті є означення економічної ризикостійкості як основи механізму управління інноваційним розвитком підприємства.

Виклад основного матеріалу. Стійкий інноваційний розвиток – це розвиток, що здійснюється шляхом інноваційної діяльності, спрямований на досягнення комплексу економічних, екологічних та соціальних цілей. Стійкий розвиток передбачає розвиток передбачуваний та керований, звідси основою управління стає превентивний облік відхиляючих впливів, можливості якого визначаються можливостями прогнозування. Завдання управління інноваційним розвитком – підтримувати оптимальні значення рівнів стійкості, у яких пов'язані із забезпеченням витрати гарантуватимуть прийнятний рівень

ефективності інноваційних проєктів у термінах критерію вибору управлінського рішення. Управління інноваційним розвитком з урахуванням ризикостійкості – це управління, спрямоване на вирішення суперечностей, що виникають, їх компенсацію через побудову ефективного механізму негативних зворотних зв'язків між керуючою і керованою системою. І тут траєкторія розвитку підприємства стає стійкою у вигляді управління зі збурень, а чи не лише шляхом реалізації стабілізаційних заходів, вкладених у усунення наслідків настання несприятливих подій. Порівняльний аналіз категорій «економічний ризик» та «економічна ризикостійкість» наведено у таблиці.

Таблиця

Порівняльний аналіз категорій «економічний ризик» та «економічна ризикостійкість»

Аналізована ознака	Категорія «економічний ризик»	Категорія «економічна ризикостійкість»
1. Сутнісні особливості	Відхилення від запланованого перебігу подій внаслідок відхиляючої дії факторів різного походження	Створення підприємству можливості цілеспрямованого функціонування за умов можливого виникнення економічного ризику
2. Виконувані функції	1. Визначення можливих втрат у процесі реалізації заходу. 2. Визначення ступеня досягнення результату	1. Прогнозування розвитку економічної ситуації. 2. Визначення можливостей підвищення економічної ефективності виробничого підприємства. 3. Визначення розміру необхідних резервів та створення компенсаторних механізмів
3. Оцінний показник	Показник економічного ризику, що вимірюється в абсолютних та відносних величинах	Рівень економічної ризикостійкості на певну дату, що вимірюється у відносних величинах
4. Характер показника	Інтервальний по відношенню до досліджуваного економічного заходу (проєкту) за період його реалізації у статистиці	Моментний, з урахуванням конкретної економічної ситуації на підприємстві, характеризує дискретну динаміку економічних процесів
5. Інформація, необхідна визначення показника	Інформація про цільові та фактичні результати та витрати, пов'язані з реалізацією економічних заходів	Система зовнішніх та внутрішніх факторів, що визначають параметри підприємства як відкритої системи, та впливу зовнішнього середовища
6. Прогностичний потенціал	Низький, пов'язаний з дослідженням кінцевих результатів та ізольованим оцінюванням окремих компонентів системи, вимагає великої кількості статистичних спостережень	Високий, визначається дослідженням системи внутрішньофірмових процесів та механізмів у їх взаємозв'язку, взаємозалежності та взаємозумовленості
7. Можливість використання для управління підприємством	Нижче середнього, моделі визначення ризику не можуть стати основою для створення системного механізму з управління його рівнем	Висока, оскільки визначення рівня економічної ризикостійкості є основою системи управління підприємством чи ситуацією

Подвійна роль ризикостійкості в системі управління підприємством полягає в тому, що ризикостійкість, з одного боку, створює умови для цілеспрямованого функціонування та розвитку, впливає на інтегральні результати діяльності, а з іншого боку, вона визначається комплексом взаємодій підприємства із системами вищого рівня, внутрішніми та

зовнішніми факторами, що в умовах економічної кризи, нестабільного середовища можуть стати факторами ризику. Поняття ризикостійкості як системної характеристики підприємства в контексті взаємозв'язків категорій ризик, стійкість та розвиток показано на рисунку.

Рисунок. Економічна ризикостійкість у системі управління розвитком виробничого підприємства (розроблено авторами)

Зазначимо, що за наявності достатнього рівня ризикостійкості підприємство не просто рівноважно функціонує, мінімізуючи відхилення параметрів діяльності за певний часовий інтервал, або зберігає розмір інтервалу, протягом якого досліджувані параметри не змінюються, а має умови для цілеспрямованого функціонування, здатність досягати запланованих результатів, цілей діяльності в умовах нестабільного середовища, виникнення нештатних ситуацій.

Наголосимо на значущості виразу «цілеспрямоване функціонування» у визначенні ризикостійкості. Категорія «економічний ризик» нерозривно пов'язана з цілями підприємства, пов'язуючи цілі діяльності та використовувані для досягнення цих цілей економічні ресурси (втрати ресурсів) різного виду та фактичні результати. Саме існування ризику пов'язане з невідповідністю між результатами провадження діяльності та плановими (цільовими) установками. Поняття ризику часто пов'язують із процесом прийняття рішень задля досягнення цілей найбільш ефективним способом *щодо* використання різного виду *ресурсів*. Ризикостійкість створює здатність підприємству досягати поставлених цілей

(якісних, кількісних) в умовах нестабільного середовища.

У деяких сучасних дослідженнях, наприклад [7; 8] стверджується, що кожне підприємство має певний потенціал стійкості щодо поставлених цілей, що впливає з того, що стійкість щодо поставленої мети – це внутрішньо властива будь-якій організації властивість. На наш погляд, якщо трактувати цілі лише якісно, то така властивість, безумовно, існує і є однією із системоутворюючих. Якщо визначати цілі як якісно, а й кількісно, включаючи цілі розвитку, то подібний підхід є не зовсім правомірним. Адже завжди існують альтернативні поєднання параметрів, що характеризують стан підприємства, що призводять до одного й того ж результату діяльності. Ці параметри, у свою чергу, є функціями від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що визначають економічну ситуацію на підприємстві. Системність підприємства призводить до того, що зі зміни одних параметрів відбувається зміна інших, зумовлена як внутрішніми механізмами функціонування, так і результатом його взаємодій із довкіллям. Нагадаємо, що середовище «є сукупність зовнішніх впливів, під якими знаходиться система,

але взятих саме до неї» [6], «інша система – інше середовище». Залежно від характеристики підприємства, особливостей бізнес-процесів, кожен фактор, що впливає на функції, процеси та види діяльності, може розглядатися фактором ризику. Завдання керівництва в управлінні інноваційним розвитком полягає в тому, щоб він не став фактором нестійкості та неефективності. У зв'язку з цим, найбільш важливою функцією категорії «економічна ризикостійкість» є можливість прогнозування розвитку економічної ситуації шляхом діагностики її рівня та розробка на цій основі механізмів управління підприємством або ситуацією.

Висновки. Зіставлення сучасних систем управління та особливостей інноваційних процесів дозволяє зробити висновок, що стійкий інноваційний розвиток пов'язаний з впровадженням систем управління з обурень, відмінною особливістю яких є прогнозування можливих факторів ризику та розробка превентивних керуючих впливів для компен-

сації їх негативного впливу на діяльність підприємства. Розробка механізму управління інноваційним розвитком пов'язана з визначенням параметрів керованої системи та нормуванням їх рівнів. Звісно ж, що основним керованим параметром може бути рівень ризикостійкості, що побічно характеризує значення системної негентропії. Тому стійкість підприємства при реалізації інноваційних стратегій пов'язана з підтриманням рівня ризикостійкості. Його значення щодо окремих видів ресурсів і компонентів потенціалу є основою управління економічної ситуацією, оскільки впливають на вибір управлінських впливів. Механізм управління збуреннями, що забезпечує стійкість підприємства при реалізації інноваційних стратегій, повинен містити тактичні та стратегічні методи, що перешкоджають актуалізації факторів ризику на всіх етапах управлінського циклу, за всіма видами діяльності підприємства та на кожній стадії розробки та реалізації конкретного інноваційного проекту.

Література

1. Волков О. І., Денисенко М. П. та ін. Економіка й організація інноваційної діяльності : підручник. Київ : ВД «Професіонал», 2004. 960 с.
2. Грачева М. В., Ляпина С. Ю. Управление рисками в инновационной деятельности : учебное пособие. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2015. 352 с.
3. Балабанов И. Т. Инновационный менеджмент. Санкт-Петербург: Питер. 2000. 208 с.
4. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулова М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 448 с.
5. Полонська Л. А., Лохман Н. В. Інноваційна політика торговельних підприємств: теорія та методологія: монографія. Донецьк. ДонНУЕТ. 2009. 221 с.
6. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. – [вид. 2-ге, перероб. та доп.]. Київ : КНЕУ, 2011. 528 с.
7. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навч. посібник. Суми. ВТД «Університетська книга». 2003. 278 с.
8. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с.
9. Калиновська Н. Л., Григор'єв О. Ю. Ризики інноваційної діяльності підприємств. *Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури*: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 19-21 травня 2011 р.). Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 272 – 273.
10. Shalheva M. S., Zaitseva K. A., & Chernysheva M. A. Features of Corporate Innovation Risk Management. In S. I. Ashmarina, V. V. Mantulenko, M. I. Inozemtsev, & E. L. Sidorenko (Eds.). *Global Challenges and Prospects of the Modern Economic Development*. 2021. Vol. 106. P. 1363-1372. European Proceedings of Social and Behavioural Sciences European Publisher. DOI: <https://doi.org/10.15405/epsbs.2021.04.02.162>.
11. Manvelidze A. B. Operating Expenses for Large American Air Carriers. *Strategic decisions and risk management*. 2018. Vol. 4. P. 72-91. DOI: <https://doi.org/10.17747/2078-8886-2018-4-72-91>.
12. Пастушенко М. В. Удосконалення системи управління ризиками на підприємстві. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. Умань: Економічні науки, 2010. 332 с.
13. Вербіцька І. І. Ризик-менеджмент як сучасна система управління ризиками підприємницьких структур. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 5. С. 282 – 291.
14. Штефаніч Д. А. Управління підприємницьким ризиком / за заг. ред. Д. А. Штефаніча. Тернопіль: Економічна думка, 1999. 224 с.
15. Григор'єва О. Є. Проблеми ризиків, що виникають під час реалізації інноваційних проектів, та методи їхнього кількісного вимірювання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2008. № 628. С. 64 – 71.
16. Петухова О. М., Сілакова Г. В. Управління ризиками інноваційної діяльності. *Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22–23 листопада 2012 року). Київ : НУХТ, 2012. С. 145–147.
17. Жежуха В. Й. Ризики інноваційної діяльності підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Т. 19. № 2. С. 177–182.
18. Падерін І. Д., Горященко Ю. Г. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 1 (63). С. 103–107. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1\(63\)-103-107](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1(63)-103-107).
19. Malakhovskiy Yu., Gamaliy V., Kulazhenko V., Cherednichenko M. Assessment of the Risks of Entrepreneurship as a Prerequisite for the Implementation of Innovation Projects. *Journal of Entrepreneurship Education*. 2019. Vol. 22. P. 1-6.
20. The Basics of Innovation Risks: Make Smarter Decisions. (2021). URL: <https://www.acceptmission.com/blog/innovationrisk/>.

21. Олексенко Л. В. Інноваційна ультраструктура як необхідний компонент національної інноваційної системи. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 2 (64). С. 156–168.

22. Землянкін А. І., Підричичева І. Ю., Ніколаєнко А. І. Проект нової редакції Концепції розвитку національної інноваційної системи України (на період 2016 – 2026 років). *Економічний вісник Донбасу*. 2016. № 3 (45). С. 197–206.

References

1. Volkov, O. I., Denysenko, M. P. et al. (2004). *Ekonomika y orhanizatsiia innovatsiinoi diialnosti* [Economics and organization of innovative activity]. Kyiv, PH Professional. 960 p. [in Ukrainian].
2. Gracheva, M. V., Lyarina, S. Yu. (2015). *Upravleniye riskami v innovatsionnoy deyatelnosti* [Risk management in innovation activities]. Moscow, UNITI-DANA. 352 p. [in Russian].
3. Balabanov, Y. T. (2000). *Ynnovatsyionnyy menedzhment* [Innovative management]. St. Petersburg, Piter. 208 p. [in Russian].
4. Zakharchenko, V. I., Korsikova N. M., Merkulova M. M. (2012). *Innovatsiinyi menedzhment: teoriia i praktyka v umovakh transformatsii ekonomiky* [Innovative management: theory and practice in the conditions of transformation of the economy]. Kyiv, Center for Educational Literature. 448 p. [in Ukrainian].
5. Polonska, L. A., Lokhman, N. V. (2009). *Innovatsiina polityka torhovelnykh pidpriemstv: teoriia ta metodolohiia* [Innovative policy of trade enterprises: theory and methodology]. Donetsk, DonNUET. 221 p. [in Ukrainian].
6. Pokropyvnyi, S. F. (Ed.). (2011). *Ekonomika pidpriemstva* [Enterprise economics]. 2nd ed., processing and additional. Kyiv, KNEU. 528 p. [in Ukrainian].
7. Illiashenko, S. M. (2003). *Upravlinnia innovatsiynym rozvytkom: problemy, kontseptsii, metody* [Management of innovative development: problems, concepts, methods]. Sumy, University book. 278 p. [in Ukrainian].
8. Illiashenko, S. M., Shypulina, Yu. S. (2007). *Tovarna innovatsiina polityka* [Commodity innovation policy]. Sumy, University book. 281 p. [in Ukrainian].
9. Kalynovska, N. L., Hryhoriev, O. Yu. (2011). *Ryzyky innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv* [Risks of innovative activity of enterprises]. *Problemy formuvannia ta rozvytku innovatsiinoi infrastruktury* [Problems of formation and development of innovative infrastructure]: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Lviv, May 19-21, 2011). (pp. 272 – 273). Lviv, Publishing House of Lviv Polytechnic [in Ukrainian].
10. Shalneva, M. S., Zaitseva, K. A., & Chernysheva, M. A. (2021). Features of Corporate Innovation Risk Management. In S. I. Ashmarina, V. V. Mantulenko, M. I. Inozemtsev, & E. L. Sidorenko (Eds.), *Global Challenges and Prospects of the Modern Economic Development*, Vol. 106, pp. 1363-1372. European Proceedings of Social and Behavioural Sciences European Publisher. DOI: <https://doi.org/10.15405/epsbs.2021.04.02.162>.
11. Manvelidze, A. B. (2018). Operating Expenses for Large American Air Carriers. Strategic decisions and risk management, Vol. 4, pp. 72-91. DOI: <https://doi.org/10.17747/2078-8886-2018-4-72-91>.
12. Pastushenko, M. V. (2010). Udoskonalennia systemy upravlinnia ryzykamy na pidpriemstvi [Improvement of the risk management system at the enterprise]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho natsionalnoho universytetu sadivnytstva* [Collection of scientific works of the Uman National University of Horticulture]. Uman, Economic Sciences [in Ukrainian].
13. Verbitska, I. I. (2013). *Ryzyk-menedzhment yak suchasna systema upravlinnia ryzykamy pidpriemnytskykh struktur* [Risk management as a modern risk management system of business structures]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, 5, pp. 282-291 [in Ukrainian].
14. Shtefanych, D. A. (1999). *Upravlinnia pidpriemnytskym ryzykom* [Management of entrepreneurial risk]. Ternopil, Ekonomichna dumka [in Ukrainian].
15. Hryhorieva, O. Ye. (2008). *Problemy ryzykiv, shcho vynykaiut pid chas realizatsii innovatsiinykh proektiv, ta metody yikhnoho kilksnogo vymyruvannia* [Problems of risks arising during the implementation of innovative projects and methods of their quantitative measurement]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika» – Bulletin of the Lviv Polytechnic National University*, 628, pp. 64-71 [in Ukrainian].
16. Pietukhova, O. M., Silakova, H. V. (2012). *Upravlinnia ryzykamy innovatsiinoi diialnosti* [Management of risks of innovative activity]. *Pidvyshchennia efektyvnosti diialnosti pidpriemstv kharchovoi ta pererobnoi haluzei APK* [Increasing the efficiency of the enterprises of the food and processing industries of the agricultural industry]: Proceedings of the All-Ukrainian scientific and practical conference (Kyiv, November 22-23, 2012). (pp. 145–147). Kyiv, NUHT [in Ukrainian].
17. Zhezhukha, V. Y. (2009). *Ryzyky innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv* [Risks of innovative activity of enterprises]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy – Scientific bulletin of NLTU of Ukraine*, Vol. 19, No. 2, pp. 177–182 [in Ukrainian].
18. Paderin, I. D., Horiashchenko, Yu. H. (2021). *Stratehichni priorityty innovatsiinoho rozvytku pidpriemnytstva* [Strategic Priorities for Innovative Development of Entrepreneurship]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 1 (63), pp. 103–107. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1\(63\)-103-107](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1(63)-103-107) [in Ukrainian].
19. Malakhovskiy, Yu., Gamaliy, V., Kulazhenko, V., Cherednichenko, M. (2019). Assessment of the Risks of Entrepreneurship as a Prerequisite for the Implementation of Innovation Projects. *Journal of Entrepreneurship Education*, Vol. 22, pp. 1-6.
20. The Basics of Innovation Risks: Make Smarter Decisions. (2021). Retrieved from <https://www.acceptmission.com/blog/innovation-risk/>.
21. Oleksenko, L. V. (2021). *Innovatsiina ultrastruktura yak neobkhidnyi komponent natsionalnoi innovatsiinoi systemy* [Innovative Ultrastructure as a Necessary Component of the National Innovation System]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 2 (64), pp. 156–168. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-2\(64\)-156-168](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-2(64)-156-168) [in Ukrainian].
22. Zemliankin, A. I., Pidorychicheva, I. Yu., Nikolaienko, A. I. (2016). *Proekt novoї redaktsii Konseptsii rozvytku natsionalnoi innovatsiinoi systemy Ukrainy* (na period 2016 – 2026 rokiv) [Draft of the new edition of the Concept of the Development of the National Innovation System of Ukraine (for the period 2016-2026)]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 3 (45), pp. 197-206 [in Ukrainian].

Ключ Ю. І., Водяник Р. В. Економічна ризикостійкість як основа механізму управління інноваційним розвитком підприємства

В статті доведено, що створення механізму забезпечення стійкості при реалізації інноваційних стратегій, на думку авторів, має бути засноване на використанні такої системної характеристики підприємства як ризикостійкість. Дано визна-

чення стійкому інноваційному розвитку, проведено порівняльний аналіз категорій «економічний ризик» та «економічна ризикостійкість». Запропоновано розгляд поняття ризикостійкості як системної характеристики підприємства в контексті взаємозв'язків категорій ризик, стійкість та розвиток. Визначено роль економічної ризикостійкості у системі управління розвитком виробничого підприємства. Доведено, що категорія «економічний ризик» нерозривно пов'язана з цілями підприємства, зв'язуючи цілі діяльності та використані для досягнення цих цілей економічні ресурси (втрати ресурсів) різного виду та фактичні результати.

Ключові слова: управління ризиком, економічна ризикостійкість, розвиток підприємства, інноваційна діяльність.

Klius Y., Vodyanyk R. Economic Risk Tolerance as the Basis of the Management Mechanism of Innovative Development of the Enterprise

The article proves that the creation of a mechanism for ensuring stability in the implementation of innovative strategies, according to the authors, should be based on the use of such a systemic characteristic of the enterprise as risk resistance, which depends on special disturbing influences caused by a high level of environmental instability and the specificity of cyclical innovation processes; in the context of enterprise or situation management, it characterizes the ability of the management apparatus to adequately respond to the threats of risk factors in view of internal vulnerabilities, using reserved resources for the purpose of normal business operations; creates for the enterprise conditions for purposeful functioning and implementation of innovative projects under the conditions of emergency situations. The definition of sustainable innovative development was given, a comparative analysis of the categories "economic risk" and "economic risk resistance" was carried out. The dual role of risk resistance in the enterprise management system consists in the fact that, on the one hand, risk resistance creates conditions for purposeful functioning and development, affects integral performance results, and on the other hand, it is determined by the complex of interactions of the enterprise with higher-level systems, internal and external factors that can become risk factors in conditions of an economic crisis and an unstable environment. It is proposed to consider the concept of risk tolerance as a system characteristic of the enterprise in the context of interrelationships between the categories of risk, sustainability and development. The role of economic risk tolerance in the system of managing the development of a manufacturing enterprise is determined. It is proved that the category "economic risk" is inextricably linked with the goals of the enterprise, linking the goals of activity and the economic resources used to achieve these goals (resource losses) of various types and actual results. It was determined that the development of the innovative development management mechanism is related to the determination of the parameters of the controlled system and the standardization of their levels. Of course, the main controlled parameter can be the level of risk tolerance, which indirectly characterizes the value of system negentropy. Therefore, the sustainability of the enterprise during the implementation of innovative strategies is related to maintaining the level of risk tolerance. Its value in relation to certain types of resources and potential components is the basis of managing the economic situation, as it affects the choice of managerial influences.

Keywords: risk management, economic risk resistance, enterprise development, innovative activity.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Стаття надійшла до редакції 26.08.2022